

Konkreetsed soovitused

Täiendav materjal keskkonnahoidlike sündmuste
korraldamise juhendi juurde

MATERJALID, OSTUD

Ideaalne: inventari korduskasutatakse, ei pakuta pudelivett ja pakendatud toitu, kõik ülejäägid kogutakse eraldi ja suunatakse korduskasutusse (hoiustatakse järgmiseks ürituseks või antakse edasi), tekkivad jäätmed kogutakse liigiti ja suunatakse ringlusse, eelistatakse eetilistelt ja keskkonnahoidlikult toodetud tooted (N märgised: EL “ökolill”, Põhjamaade “luik”, õiglase kaubandus).

Miinimum: keelduge ühest ühekordsest esemest, dekoratsioonid on korduvalt kasutatavad (nt puidust ja kangast kaunistused, hooajalised kohalikud taimed). Meenete, kingitustena ei jagata ühekordse kasutusega asju, v.a toit.

Kasuta nii vähe kui võimalik ja nii kaua kui võimalik, kasuta mis sul juba on! Järelejäänu saada ringlusesse!

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Materjalid - planeerimise etapp

Ürituse planeerimise etapis on oluline vastata küsimustele:

- milliseid materjale on vaja ürituse eel ja ajal kasutada;
- mis neist on endal olemas;
- mida saaks laenutada.

Määra konkreetne vastutaja enda meeskonnas ja sõlmi täpsed lepped, mis materjalid kust tulevad (nädal ette paigas) ja mida pärast ürituse lõppu nendega tehakse (hoiustamine, annetamine, jäätmena ära andmine).

Kasuta nii vähe kui võimalik ja nii kaua kui võimalik, kasuta mis sul juba on! Järgijäänud saada ringlusesse!

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Materjalid - ettevalmistuse etapp

Ürituse ettevalmistamisel:

- kirjuta keskkonnanõuded kauplemistingimustesse - milliseid pakendeid, nõusid, topse võivad kauplejad kasutada;
- trükiste hanke/hinnapäringu koostamisel lisa üheks hindamiskriteeriumiks näiteks see, et trükised peavad omama Põhjamaade luigemärgist;
- otsi võimalusi rentida tööriistu ja inventari.

Kasuta nii vähe kui võimalik ja nii kaua kui võimalik, kasuta mis sul juba on! Järgijäänud saada ringlusesse!

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Materjalid - toimumise etapp

Ürituse toimumise etapis:

- määra konkreetne vastutaja, kes juhendab kauplejaid, vabatahtlikke
- määra ala kuhu kogutakse kokku materjalid, mida kasutatakse pärast üritust uuesti (N: väljapääsu juures kastike, kuhu koguda nimesildid)

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Materjalid - teenusepakkujad

Trükimaterjalid - kõigepealt vaata kriitiliselt üle, milliseid ja kui palju materjale on vaja toota paberile.

Mõned näited, kellelt pakkumisi küsida:

- Paar OÜ - <https://www.paar.ee> (Tartu)
- Ecoprint - <https://ecoprint.ee> (Tartumaa)
- Printall <http://www.printall.ee/ee/esileht/> (Tallinn)
- Trükikoda Pajo - <https://pajoprint.ee/> (Tallinn)
- Reusner - <https://www.reusner.ee/> (Tallinn)
- Pagerr - <https://pagerr.ee/> (Tallinn)

Kujunduses väldi aeguvat info (N:kuupäevad, aastaarvud), siis saad ülejäänud materjale ka järgmisel üritusel kasutada.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Materjalid - teenusepakkujad

Dekoratsioonid - eelista korduskasutatavaid lahendusi, looduslikke materjale, mis on toodud lähedalt ja mille korjamine ei ole loodusele koormav või erinevaid taaskasutatud materjalides tooteid.

- Kär & Surr tekstiilist lipuketid (taaskasutatud materjalidest, Eesti käsitöötoode)
https://www.facebook.com/pg/karriasurr/shop/?ref=page_internal
- Jardin aianduskeskus <https://jardin.ee/jardini-aianduskeskuse-teenused/>

Uuri kohalikust aiandist või lillepoest, kas nad rendiks taimi teie üritusele!

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Materjalid - teenusepakkujad

Meened, kingid - mõtle kriitiliselt läbi kui palju meeneid ja kinke on vaja.

- Eelista söödavaid kinke!
Suurema tellimuse puhul kontakteeruge otse tootjaga, väiksema mahu korral leiab sobivaid söödavaid kingitusi mahetooteid müüvatest poodidest ja taluturgudelt.
- Kaalu kingina näiteks annetust loodushoiu organisatsioonile või pääset kultuurielamusele.
- Kui on kindel soov kinkida midagi püsivamat, siis eelista keskkonnahoidlikult ja sotsiaalselt vastutustundlikult toodetud kinki. Head on praktilised kingitused, mida saaja suure tõenäosusega tegelikult ka vajab ja kasutab.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Materjalid - teenusepakkujad

Tööriistad, värvid, inventar

- Kui vajad inventari või jääb midagi üle, siis kasuta [SmartSwap](#) keskkonda.
- Kui ehitad ise dekoratsioone, lava ja muud, siis rendi tööriistad.
- Kontakteeru ehitusfirmade, teiste korraldajate või poodidega ja küsi värvide ja muu ehitusmaterjalide ülejääke, tootenäidiseid, praaktooteid mida saaksid kasutada.

TOIT

Ideaalne: pakutav toit on mahe, kohalik, hooajaline, suures osas taimne, vabapidamise munad, õiglase kaubanduse kohv-tee, ühekorrapakenditeta, kättesaadav joodav kraanivesi, toitu ei jää järgi

Miinimum: paku vähemalt ühte lihavaba toitu, leia kasutus toidujääkidele ja toidujäätmetele. Ühekordsete joogikõrte, segamispulkade ja kokteilikaunistuste kasutamine ei ole lubatud.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Toit - planeerimise etapp

- Pane paika mis on sinu jaoks olulisim toidus - mahe? Täistaimne?
  - Võid esialgu keskenduda vaid ühele põhimõttele
- Kaardista toitlustaja(d), kes on võimelised pakkuma seda, mida soovid
  - leia partnerid, kes jagavad sinuga samu põhimõtteid
  - menüü/põhimõtted toitlustajate valiku kriteeriumiks
- Kas toitlustaja saab pakkuda toitu-jooki korduskasutusnõudelt või pead selle ise korraldama / eraldi partneri leidma?
- Kui joodav kraanivesi pole lihtsalt kättesaadav, planeeri selle tagamine (tsisternid, paagid vms)
- Määra konkreetne vastutaja enda meeskonnas, kes tegeleb nii toitlustuse kui toidujääkide poolega ja suhtleb vastavate partneritega.

Näidis kuidas kaardistada oma prioriteedid

Põhimõte	Jah	Järgmine kord	Pole praegu oluline
Kohalik	Vähemalt 50% toorainest maakonna piirest		
Täistaimne	Vähemalt 2 rooga menüüs, taimse piima valik		
Õiglane kaubandus		Proovime aasta pärast	
Mahe			Pole oma piirkonnast praegu saada
Ei ühekordsetele nõudele, pakenditele	Korduskasutatavad nõud, piim, suhkur lahtiselt, ei kõrtele		

**TARTU
2024**

acento

kestlikud
sündmused

Toit - ettevalmistuse etapp

- Pane paika mida teha nii järgijäänud toiduga kui tekkivate toidujäätmetega ja leia vastavad partnerid:
  - Kas pakkuda toidu kaasapakkimist osalejatele või leida kohalik annetamisvõimalus?
  - Kas toidujätmed saab ära anda biojätmete käitlejale või viia kohalikku komposti?
- Kas osalejatel on vaja oma topse vms mingi hetk pesta? Kus ja kuidas nad seda teha saavad?
- Hinda võimalikult täpselt osalejate arvu, et vähendada ülejääva toidu hulka - osalejate registreerumine (alati jätab u 5-10% inimestest tulemata)
- Keskkonnanõuded peaks kajastuma ka lepingutes, kauplemistingimustes

Toit - toimumise etapp

- Määra konkreetne vastutaja, kes suhtleb toitlustajaga, juhendab vabatahtlikke - kohepeal tuleb tihti üle kontrollida, kas kokkulepitud põhimõtetele ka vastatakse
- Pane paika ala(d), kuhu saab panna kasutatud nõusid, järgijäänud toitu, kus ja kuidas saab hiljem toitu kaasa võtta?
- Kui toitu valmistatakse kohapeal, on toitlustajale vaja eraldi toidujäätmete kogumist
- Biojätmete ja korduskasutatavate nõude eraldi kogumine on paljude ürituste kontekstis veel uus - siin on üldjuhul vaja vabatahtlikke osalejaid juhendama

Juhendavad sildid osalejatele!

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Toit - teenusepakkujad

- Üldjuhul tasub otse toitlustajaga suhelda ja küsida kas nende toiduvalikus on mahe, kohalik, täistaimne jne toit, kas kohv, tee, suhkur on õiglase kaubanduse märgisega jne
- Mõnikord on vajalik toitlustajaid ka tooraine pakkujatega ise kokku viia (juhul on kindlad soovid ja kontaktid on olemas)
- [Mahetoitlustajate andmebaas](#)
- [Vegan toidukohad ja toitlustajad](#)
- [OTTid](#)

Taustaks:

- Kohalikud toidutootjad maakonniti - <https://kohaliktoit.maaturism.ee/>
- Paremad kalavalikud - <https://kalafoor.ee/>
- Õiglase kaubandus - <https://www.fairtrade.ee/>

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Lõuna-Eesti kohaliku toidu võrgustikud

Võrgustik	Lühikirjeldus	Kaetud maakonnad
Uma Mekk https://umamekk.ee/	Vana-Võrumaa piirkonna toidumärgis, mida piirkonna toidu- ja joogitootjad ning toitlustajad saavad taotleda. Korraldatakse igaaastast Uma Mekk Suurlaata. Lisasuund Mahe Mekk kohalike mahetoodete tutvustamiseks.	Võrumaa, Põlvamaa
Põlvamaa Rohelisem Märk https://polvamaine.ee/	Nii toidu- kui muudele kaupadele antav märgis, mis rõhutab kohalikku keskkonnahoidlikku tootmisviisi, sh mahetootmist.	Põlvamaa
Peipsi Toit https://www.facebook.com/peipsimaamaksud	Koondab toidutootjaid ja toitlustajaid, rõhk kohalikul, hooajalisel, säästlikult toodetud toidul.	Tartumaa, Ida-Virumaa, Jõgevamaa, Põlvamaa, Võrumaa

**TARTU
2024**

acento kestlikud sündmused

Toit - teenusepakkujad

Toidu ümberjagamine:

- Toidupank
- Foodsharing Tartu fb grupp
- Foodsharing Tallinn fb grupp
- Kohalikud grupid - nt lasterikaste perede ühendused jne
- Mitmetel organisatsioonidel on oma kööginurgas korduskasutatavad karbid vajadusel kasutamiseks

Toidujäätmed:

- Nutriloop - biojätmete kogumine toitlustajatelt, väärimine

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Nõud - teenusepakkujad

- **Pandipakendi pandinõud** (Tallinn) - 250 000 erinevas suuruses topsi, 3300 taldrikut, 2200 kaussi
- **Topsiring** (Tallinn) - 55 000 erinevas suuruses topsi + 3000 nuga, kahvlit, lusikat
- **Bringpack** (Tallinn, laienemas) - kaasamüüdava toidu korduvalt kasutatavad pakendid, tagastussüsteemiga
- **Ringkarp** (Tallinn) - kaasamüüdava toidu korduvalt kasutatavad pakendid
- **Nõukoda** (Tallinn) - 10 000 taldrikut ja tassi, transport ja pesu kokkuleppel
- **Circup** (Tallinn) - 5 topsipesujaama, kuni 10 000 inimese teenindamiseks
- **Pillirookõrs** - pakub korduskasutatavaid pilliroost joogikõrsi
- **Uuskasutuskeskused, Sõbralt Sõbrale, catering-firmad** - võib olla nõuderendi võimalus, uuri oma lähimast kohast
- **Kultuurimajad, koolisööklad**

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

JÄÄTMED

Ideaalne: inventari korduskasutatakse, ei pakuta pudelivett ja pakendatud toitu, kõik ülejäägid kogutakse eraldi ja suunatakse korduskasutusse (hoiustatakse järgmiseks ürituseks või antakse edasi), tekkivad jäätmed kogutakse liigiti ja suunatakse ringlusse.

Miinimum: keelduge ühest ühekordsest esemest, jäätmete liigiti kogumise kohustus kehtib nii osalejatele kui korraldajatele/kauplejatele. Liigiti kogutud jäätmete mahu kohta kogutakse andmeid.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Jäätmed - planeerimise etapp

Ürituse planeerimise etapis on oluline vastata küsimustele:

- millised jäätmed tekivad ettevalmistamisel ja millised ürituse toimumise ajal?
- kes vastutab jäätmete liigiti kogumise korraldamise ja järelvalve eest?
- kes kaasab vabatahtlikuid (N: rohesaadikutena prügikastide juurde)?
- kas heakorra tagab koristusfirma või meie enda inimesed ning kes koostab neile juhendid?

Jäätmete kogus sõltub sellest, mis vahenditega üritust ettevalmistatakse, mida üritusel müüakse, mida võivad külastajad kaasa võtta ning mis on ürituse sisu.

Jäätmed - ettevalmistuse etapp

Ürituse ettevalmistamisel:

- Lisa jäätmete liigiti kogumise nõuded kauplemistingimustesse ja määrata trahv, kauplemistegevuse peatamine või meetmed, mida rakendad nõuete eiramise korral.
- Laena võimalusel liigiti kogumise silte ja raame.
- Kui laenata ei ole võimalik, siis tee sildid iga liigi kohta ja vastava selgitusega, mis on sinu üritusele sobiv lisainfo. Siltide kujundusfailid asuvad [siin](#)

Kasuta nii vähe kui võimalik ja nii kaua kui võimalik, kasuta mis sul juba on! Järgijäänu saada ringlusesse!

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Jäätmed - toimumise etapp

Ürituse toimumise etapis:

- Ürituse alguses korda kohapeal keskkonna- ja jäätmereeglid kauplejatele üle
- määra konkreetne vastutaja, kes juhendab kauplejaid, vabatahtlikke
- ära luba kauplejatel jäätmeid visata kliendiala konteineritesse
- kaasa vabatahtlikke rohesaadikuteks, kes juhendaksid küllastajaid

Jäätmed - teenusepakkujad

Esimesena võta ühendust kohaliku omavalitsusega ja uuri, kas nende allasutus või lepingupartner sobib üritusel liigiti kogutud jäätmete äravedu pakkuma.

- Toidujäätmed saab näiteks Tartus ise viia **Aardlapalu ümberlaadimisjaama** kompostimisväljakule (tel 5307 0327)
- Toidujäätmete kogumiseks üritustel ja nõuetekohaseks käitlemiseks pakub teenust Nutriloop <https://www.nutriloop.org/et/> , teele@nutriloop.org
- Pakendite liigiti kogumiseks ja ära andmiseks võta ühendust kohaliku jäätmejaama, jäätmevedaja või pakendiorganisatsiooniga (info@pakendiringlus.ee), üks raamide lahendus <https://tvo.ee/sorteerimislahendused/kilekoti-raam>
- Üritusel kogutava panditaara kogumise ja ringlusse saatmisel aitab Eesti Pandipakend (<https://eestipandipakend.ee/>)

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

TRANSPORT

Ideaalne: Külastajad saavad kohale ilma isikliku autota, ilma lendamiseta, üritusel kasutatavad asjad on võimalikult lähedalt

Miinimum: Külastajatele jagada infot erinevate transpordivõimaluste kohta, mis on alternatiiviks üksi autoga tulemisele

Lendamise kliimamõju kompenseerimiseks häid lahendusi tegelikult pole. Soovi korral võib siiski toetada kohalikke keskkonnaorganisatsioone, kes hoiavad väärtuslikke looduskooslusi elus, Eestis näiteks ELF <https://elfond.ee/toeta> ja Sihtasutus Koosloodus <https://koosloodus.ee/tooted/istik/>

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Transport - planeerimise etapp

Ürituse planeerimise etapis on oluline vastata küsimustele:

- kas osalejatel on võimalik tulla kohale ühistranspordiga;
- kas osalejatel on võimalik tulla kohale jalgsi või rattaga;
- kas ratastele on olemas ürituse toimumispaigas rattaparkla; (lukustamisvõimaluse/valvega) või hoiustamise koht. Kui ei ole, kas seda on võimalik luua?
- kas transpordiettevõtte sooviks tulla partneriks ning on valmis pakkuma transporti lähimast bussi- või rongijaamast toimumiskohta

Võimalusel vali ürituse toimumiskohaks paik, mis oleks lihtsasti ligipääsetav ühistranspordi (buss, rong jne) ning rattaga ja jalgsi.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Transport - ettevalmistuse etapp

Ürituse ettevalmistamisel:

- kaasa partnerina ettevõtteid, kes saaks pakkuda eribusside/-rongide käima panemist või soodustust ühistranspordi kasutajatele;
- infokandjate/promomaterjalide kavandamisel lisa soovitus tulla üritusele ühistranspordiga, rattaga või jalgsi;
- analüüsi, kas on võimalik müüa üritustele pileteid autopõhiselt: pilet auto kohta, sõltumata reisijate arvust;
- raja ratastele toimumispaigas rattaparkla või hoiustamise koht.
- Materjalide, inventari logistikaks planeerige võimalikult efektiivsed teekonnad ja sõitude hulk, tellige kauba kogusele vastava suurusega kaubikud.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Transport - toimumise etapp

Ürituse toimumise etapis:

- määra konkreetsed vastutajad, kes juhendavad külastajaid ja tagavad rattaparkla heakorra;
- määra ala rataste hoiustamiseks, see peaks olema mugavamalt ligipääsetav kui autoparkla (lähemal toimumispaigale)
- ürituse korralduseks vajaliku (tehnilise) transpordi läbimõtlemine ja vähendamine.
- Kui siiski vajate autoparklat, kasutage professionaalseid liikluskorraldajaid ja vältige haljasalade rikkumist

Korraldajate sõidud planeerida läbi, et staabi ja toimumiskoha vahel autoga liikumine viia miinimumini ning võimalusel eelistada sõidujagamist ja jalgratta kasutamist.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Transport - teenusepakkujad

Mõned näited, kellelt pakkumisi küsida:

- Elron - <https://elron.ee/uldinfo/uldkontaktid> (on pakkunud talgupäeval osalejatele poole hinnaga rongisõitu)
- Tartu Linnatransport
- Maakondlikud transporditeenuse osutajad
- Rattarendi teenus üritusele

Kaasa partnereid juba planeerimise faasis!

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

ENERGIA

Ideaalne: kogu energia tuleb taastuvatest allikatest, hoone ja kasutatud seadmed on energiaefektiivsed, kasutatavad materjalid on korduskasutatavad, jäätmeid tekib minimaalselt ja need kogutakse liigiti. Eritranspordi tellimisel eelistada väikese CO2 heitmega sõidukeid (nt gaasibussid, heitnormile EURO6 vastavad bussid)

Miinimum: Mitmepäevasel üritusel külastuste välisel ajal tuleb elektrikasutus toimumispaigas viia minimaalseks viisil, mis ei takista ürituse toimumist (valguse vähendamine, heli välja lülitamine jne). Kui ürituse toimumispaik seda võimaldab, tuleb energiaallikaks valida püsiv elektriühenduse lahendus ajutiste generaatorite asemel. Korraldaja peab ürituse ajal ja järel jälgima, et ei tekiks ressursikadu.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Energia - planeerimise ja ettevalmistamise etapp

Ürituse planeerimise etapis on oluline vastata küsimustele:

- kas ürituse toimumispaigas on võimalik luua püsiv elektriühendus;
- milline on ürituse minimaalne ja maksimaalne energiatarve;
- kas korraldustiimis on inimene, kes oskaks koostada energiavajaduse ajalise graafiku;
- kas materjalid ja ostud on hästi läbi mõeldud (iga asja ja protsessi jaoks, mida kasutame, kulutatakse või on kulutatud kuskil energiat!);
- tualettide-kätepesujaamade puhul valida lahendus, mis aitab ennetada "vee jooksmata jäämist" ehk vähendada ressursikadu - pumpadega lahendused, anduritega kätepesujaamad.

Energiavajaduse eelarvestamine aitab tellida täpsemalt teenust ja hoida kokku kulusid!

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Energia- toimumise etapp

Ürituse toimumise etapis:

- Mitmepäevaste sündmuste eelsetel ja vahelistel öödel vii elektrikasutus minimaalseks - vähenda valgustus, keera muusika kinni, hoia töös ainult hädavajalikke külmutus/soojendusseadmeid, lülita välja osa ekraane.
- Määra inimene, kes kontrollib jooksvalt, et vesi veekraanides ei ole jäänud jooksuma, desovahendite anumad ei leki, elektrilised seadmed ei ole jäänud “tühjalt” tööle.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

MÕJU TOIMUMISPAIGALE

Ideaalne: üritus ei häiri kuidagi kohalike inimeste ega muude liikide elu, ei tekitata heli-, valgus-, õhu-, vee ega mullareostust, kohapealne looduskeskkond on pärast üritust paremas seisus kui enne üritust - üritus panustab looduskeskkonna paranemisse (nt suurendab elurikkust).

Miinimum: Ürituse territoorium jääb üritust sama heasse seisukorda kui enne üritust. Ümberkaudsete kinnistute omanikke teavitatakse toimuvast üritusest vähemalt nädal aega ette. Tekitatud kahju maastikule tuleb heastada.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Mõju toimumispaigale - planeerimise etapp

Ürituse planeerimise etapis on oluline vastata küsimustele:

- Millised on ürituse toimumispaigas ja selle lähistel olevad olulisemad looduslikud alad või objektid, mille kaitsega tuleb arvestada (veekogu, vanad puud vms)?
- Kas üritusel on mingeid tegevusi, mis võivad põhjustada erinevat reostust ja kuidas seda maandada? (näide järgmisel slaidil)
- Kas ürituse käigus või eelnevalt on planeeritud mingit ehitus- või muud tegevust, mis võib maastikku ja looduskeskkonda kahjustada?
- Kas ürituse eel, ajal või järel on võimalik kuidagi looduskeskkonna parandamisse panustada (nt niidutaimede külvamine teatud aladele)? Küsi nõu nt KOVi keskkonna/haljastuse/vms spetsialisti käest
- Kui palju mõjutab ürituse toimumine kohalikku elanikkonda? Kui paljusid inimesi tuleb eelnevalt teavitada ja mis tegevusest?

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Näide reostusriskide maandamisest

Reostus	Põhjus	Lahendus
Valgus	Ilutulestik, suured valgustid	Valgusinstallatsioon ilutulestiku asemel (valguse suunda ja tugevust saab rohkem mõjutada), öiseks ajaks minimaalne valgustus
Heli	Ilutulestik, muusika	Valgusinstallatsioon ilutulestiku asemel, muusika ööseks vaikseks, asukoha valik, mis summutab heli rohkem (haljastus) ja häirib ümbruskonda vähem
Õhk	Ilutulestik, lubamatute asjade põletamine	Ilutulestikust loobumine või valgusinstallatsioon, kontrollitud põletustegevused
Vesi ja muld	Kemikaalid pesemisest, kütuse- ja õlilekked masinatest, suitsukonid	Lubada vaid loodussõbralikke puhastusvahendeid, kontrollida pidevalt masinaid, suitsukonide kogumisanumad

Mõju toimumispaigale - ettevalmistuse etapp

Ürituse ettevalmistamisel:

- Teavita kohalikke elanikke ajutistest muudatustest võimalikult pikalt ette. Kaasa võimalusel toimumispaiga lähikogukonda ürituse korraldusse nt vabatahtlikena, paku soodustusega sissepääsu/kauplemisvõimalust jne.
- Jälgi transpordi/parkimise planeerimisel, et see häiriks minimaalselt kohalikku elu ja looduskeskkonda.
- Pane paika plaan kuidas mõju toimumispaiga loodusele võimalikult vähendada (ehitusmeetmete, masinate valik, inimeste liikumisteede suunamine)?
- Kohalikku looduskeskkonda arvestavad nõuded peavad olema kirjas ka partneritega sõlmitud lepingutes ja kauplemistingimustes (nt mis puhastusvahendid on lubatud kohapeal kasutada, tekitatud kahju maastikule tuleb heastada uue muru külvamisega jne).

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Mõju toimumispaigale - toimumise etapp

Ürituse toimumise etapis:

- Pane paika kohad, kus külalised saavad nt oma suitsukonisid visata - kuna seda kiputakse jätkuvalt pidama biolagunevaks, võib olla vajalik sellele eraldi tähelepanu tõmmata
- Viidastatud selged liikumisteed ja juhised osalejatele ja esinejatele, kauplejatele, et hoida tundlikumaid alad kaitstuna
- Ohtlike jäätmete jaoks eraldi märgistatud kogumiskohad (ravimid, värvid jne)!
- Konkreetne vastutaja, kes jälgib ürituse ajal ja eel kas kohalikku keskkonda arvestavaid nõudeid täidetakse

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Mõju toimumispaigale - järeltegevus

Kui korraldad korduvat üritust samas kohas, mõtle kuidas saaksid pikaajaliselt toimumispaiga keskkonda panustada?

- Hooajalised heakorratalgud tiimi, vabatahtlike ja kohaliku kogukonnaga
- Puude istutamine, niidutaimepeenarde loomine, putukahotellid, kogukonnaaed jne
- Püsivate rajatiste loomine, mis on vajalikud nii ürituse toimumise ajal, kuid on kasulikud kogukonnale ka muul ajal (ei ole vaja ajutisi ehitustegevusi)
- Vaheta mõtteid ja ideid KOVi esindajate ning kohalike organisatsioonide esindajatega, et leida sobivaid lahendusi

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Mõju toimumispaigale - teenusepakkujad ja taustainfo

- Konitopsid (küllastajale jagamiseks nt) - <https://kops.ee/>
- Elurikkus linnas - Putukaväil projekt Tallinnas - <https://www.putukavail.ee/elurikkus>
- Kureeritud Elurikkus projekt Tartu 2024 raames - <https://tartu2024.ee/elurikkus>

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

KOMMUNIKATSIOON

Miinumum: keskkonnahoiu nõuded on küllastajatele kommunikeeritud ja avalikult kättesaadavad vähemalt nädal enne üritust. Partneritele/kauplejatele on keskkonnahoiuga seotud reeglid kommunikeeritud kirjalikult koostöökokkulepete sõlmimise hetkel või piisavalt varakult enne ürituse toimumist, et kaupleja/partner oleks võimeline keskkonnahoiu reegleid täielikult täitma. Nii küllastajatele kui partneritele selgitatakse keskkonnareegleid ka kohapeal ürituse ajal.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Kommunikatsioon - planeerimise etapp

Ürituse planeerimise etapis on oluline:

- Kaasata kommunikatsiooni meeskond, vastutav inimene keskkonnahoiu nõuete seadmise ajal.
- Määrata kindlaks millised keskkonnahoiu eesmärgid seotakse ürituse üldise kommunikatsiooniga.
- Teavituste tegemisel arvestada keskkonnahoidu eesmärkidega (kus reklaamitakse, millistel kandjatel, kui palju on printmaterjale jne).

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Kommunikatsioon - ettevalmistuse etapp

Ürituse ettevalmistamisel:

- Keskkonnahoiu- ja jäätmekorralduse reeglite selgitamiseks luua lihtsad ja selged juhised, mis jõuavad aegsasti sihtrühmadeni (nt kauplejad, esitlusaladel osalejad jms).
- Järjepidev ja korduv kommunikatsioon keskkonnahoidlike põhimõtete kohta, mida kasutatakse. Seda kommunikatsiooni on tarvis teha nii auditooriumile, tiimile, partneritele kui ka kauplejatele/esitlusaladele. Kasutada tasub lihtsat keelt, vältida erialast sõnavara.

Keskkonnahoidlikkuse teavitust tuleb toetada sündmuse avalikus kommunikatsioonis ning ka kohapealse infograafikaga (sildid, viidad jms).

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused

Kommunikatsioon - toimumise etapp

Ürituse toimumise etapis:

- Määra konkreetne vastutaja, kes juhendab kauplejaid, vabatahtlikke.
- Produktsiooni ja ülesehituse tiimidele ning kauplejatele/esitlusaladele ja partneritele on tarvis keskkonnahoidliku korralduse reegleid kohapeal vahetult sündmuse eel ning ajal meenutada.
- Keskkonnahoidlikkuse põhimõtete kommunikatsioon külastajatele (uuesti) vahetult enne üritust. Keskkonnategevuste tulemuste esitlus ürituse kanalites pärast sündmust.

**TARTU
2024**

acento kestlikud
sündmused